فرونشست در خیابان کارگر تهران/ عکس فارس

وضعیت مخاطره‌آمیز تهران و ۵ استان دیگر

علی بیت‌اللهی‌فر: اگر امروز اقدام نکنیم، به نقطه بی بازگشتی خواهیم رسید که دیگر بسیار دیر است

گزارش

راضیه خوئینی
خبرنگار

زمین در خیابان کارگر جنوبی ناگهان دهان باز کرد؛ البته شانس با رهگذران یار بود و این اتفاق در ساعات کم تردد رخ داد و ماجرا بدون تلفات جانی، ختم به خیر شد .

هشدارها درباره تهران جدی گرفته نشد

محمد درویش، رئیس کمیته محیط زیست در کرسی سلامت اجتماعی یونسکو با اشاره به گزارش هشداردهنده سازمان زمین‌شناسی کشور در سال ۲۰۰۵، یعنی حدود ۱۸ سال پیش به «ایران» می‌گوید: هشدارها داده شد که تهران با پدیده خطرناک فرونشست روبه‌روست و در برخی مناطق تهران، جنوب‌غرب، در دشت شهریار، رقم فرونشست به ۳۶ سانتیمتر در سال رسیده است. در معین‌آباد ورامین با ۲۵سانتیمتر، در ابردژ با ۳۶ سانتیمتر و در سراسر پهنه جنوبی تهران با فرونشست مواجهیم و این پدیده حتی تا استان البرز پیش رفته است. شکاف‌ها در این مناطق پیوسته در حال افزایش است. آنچه از سوی سازمان متولی یعنی زمین‌شناسی کشور اعلام شد ولی توجهی برای پیشگیری نشد .

درویش می‌گوید: بیش از دو دهه است که همه متخصصان درحال هشدار دادن هستند که بارگذاری‌ها در تهران بیش از ظرفیت زیستی بوده و باید جلوی افزایش جمعیت و ساخت وسازها گرفته شود.

تعذیه آبخوان‌ها

او تغذیه آبخوان دشت تهران را یکی از راهکارهای مؤثر برای مهار فرونشست تهران می‌داند و می‌گوید: باید تلاش کنیم فاضلاب‌های جمع‌آوری شده را به تغذیه مصنوعی آبخوان‌ها اختصاص دهیم و ضریب نفوذپذیری بخش‌هایی از تهران را افزایش دهیم. به هیچ وجه مجوز ساخت و ساز به اطراف تهران ندهیم. برج‌سازی‌های منطقه ۲۲ و افزایش جمعیت تهران را متوقف کنیم. به موازات این اقدامات باید امکانات درخور در دیگر مناطق کشور فراهم آورد که مردم برای کسب معیشت پایدار و درخور، فکر نکنند راهی جز رفتن به تهران ندارند. چرا باید بهترین دانشگاه‌ها، بهترین بیمارستان‌ها و مراکز فرهنگی در تهران باشد؟ اگر توزیع عادلانه اتفاق بیفتد بخشی از هجوم بی‌امان مردم به تهران کاهش می‌یابد. در درازمدت باید پایتخت سیاسی از تهران منتقل شود و بسیاری از رفتارهای اداری که مردم را لاجرم به تهران می‌کشاند کاهش یابد.

تنها گیلان از فرونشست جسته است

رئیس بخش زلزله‌شناسی مهندسی و خطرپذیری مرکز تحقیقات راه، مسکن و شهرسازی، با اشاره به برآوردهای به عمل آمده درباره میزان فرونشست زمین در استان‌های مختلف به «ایران» می‌گوید: در اثر کاهش آب‌های زیرزمینی، بجز در استان گیلان، در تمامی استان‌ها فرونشست زمین را با رقم‌های متفاوت شاهد بوده‌ایم و در سطح رده‌های اول دنیا از نظر سرعت فرونشست قرار داریم.

او وسعت فرونشست در خراسان رضوی، کرمان، تهران، اصفهان و فارس را به مراتب بیشتر از استان‌های دیگر می‌خواند و بر اساس آخرین برآوردهای خود می‌گوید: در سطح کشور نزدیک به ۴۹ درصد جمعیت در محدوده‌های فرونشستی یا مجاور آن زندگی می‌کنند. این نشان‌دهنده اهمیت چندبرابری موضوع و ضرورت توجه هرچه بیشتر به این پدیده است.

علی بیت‌اللهی‌فر با بیان اینکه ساختمان‌های مهمی مثل مدارس، بیمارستان‌ها، خطوط لوله‌های نفت و گاز و آثار باستانی ما نظیر تخت جمشید، نقش رستم، میدان نقش جهان و آثار تاریخی واقع در یزد و سمنان تحت تأثیر فرونشست زمین قرار گرفته‌اند، هشدار می‌دهد: اگر الان اقدامی نشود به شرایطی بدون بازگشت خواهیم رسید و ممکن است دیگر خیلی دیر شود.

وضعیت تهران وخیم است

او بنابر اطلاعات فردی خود درباره رتبه فرونشست ایران در جهان می‌گوید: بعد از ایالتی در کشور هند، که نزدیک به ۶۰ سانتیمتر در سال فرونشست دارد؛ در رفسنجان کرمان، حوالی بهرمان نرخ فرونشست گاهی از ۴۰ سانتیمتر در سال بیشتر شده است. در جنوب استان البرز نزدیک تهران این عدد به بالای ۳۰ سانتیمتر رسیده، در جنوب غربی تهران، میزان فرونشست یک زمانی ۲۵-۲۴ سانتیمتر در سال اندازه‌گیری شده بود. همین طور در استان‌هایی مثل یزد با ۱۴ و نیم سانتیمتر و اصفهان بالای ۱۵ سانتیمتر؛ عددهای فرونشست دارای تنوع و نوسان است. اما در مقایسه با آمار جهانی، در کل دنیا حدود ۳ تا ۵ درصد فرونشست‌ها عددی بالای ۱۰ سانتیمتر در سال دارند. یعنی مقدار فرونشست بالای ۱۰ سانتیمتر در دنیا بسیار کم است؛ اما عددهای ایران را که در استان‌های مختلف مقایسه کنیم می‌بینیم که ما در مقایسه با مقادیر جهانی رکورددار ویژه هستیم.

بیت‌اللهی‌فر وجود عددهای بالای ۱۰ سانتیمتر فرونشست در استان‌های کشور را دلیل وضعیت فوق بحرانی ایران در جهان می‌داند و می‌گوید: این وضعیت نیازمند در پیش گرفتن تمهیدات ویژه است. اما نکته مهم و امیدوارکننده درباره فرونشست، برعکس زلزله این است که استمرار و کنترل فرونشست زمین، دست انسان است. تجربیات و اقدامات موفقی در کشورهای متعدد سراغ داریم که توانسته حتی نرخ فرونشست را به صفر برساند و کاملاً متوقف کند.

بیت‌اللهی‌فر با اظهار اینکه این دانش فنی را در داخل کشور داریم و نیازی به وارد کردنش نیست، می‌گوید: تمامی متخصصان ما توانمند هستند؛ اما آنچه وجود ندارد توجه جدی به پدیده فرونشست و اعتبارگذاری، تخصیص بودجه و جدی گرفتن مسأله از سوی سازمان‌های متولی و مرجع برای تخصیص اعتبار است.

حتی واژه فرونشست در برنامه هفتم نیست

او این بی‌توجهی را اینگونه شرح می‌دهد: در بررسی برنامه هفتم توسعه که فایل آن در دسترس و در مجلس اخیراً تمام شده است، حتی یک واژه درباره فرونشست زمین نمی‌بینید بنابراین تا زمانی که این موضوع به‌عنوان یک چالش ملی و ضرورت ملی نزد دستگاه‌های متولی و مسئولان تصمیم‌گیر تلقی نشود قطعاً شرایط ما به مرور بدتر خواهد شد زیرا فرونشست زمین امری مستمر و دائمی محسوب می‌شود.

او عوارض فرونشست را فروریزش‌های سطحی، شکاف‌های عجیب و ترسناک در سطح زمین و ترک خوردگی ساختمان‌های مدارس و منازل عنوان می‌کند و می‌گوید: در این زمینه عکس‌ها و مستندات زیادی وجود دارد. راهکارهایی که برای کنترل خطر فرونشست زمین وجود دارد یکی در رابطه با جلوگیری از افت سطح آب‌های زیرزمینی، مصرف بهینه آب‌ها و مسدود کردن کامل چاه‌های غیرمجاز است. در نوع آبیاری، کشاورزی و مدل کشت و زرع ما باید بازنگری شود و از کاشت محصولات پرمصرف جلوگیری کنیم. این تجربه‌ای است که در کل دنیا انجام شده است. همین طور تغذیه مصنوعی آبخوان از دیگر تجربیات مؤثر جهان است. بویژه در مواقع بارندگی مثل همین فصل که نیاز به مصرف آب کشاورزی کم است معمولاً آب نزولات جوی را به یکسری گودال‌ها هدایت می‌کنند که به زیر سطح زمین نفوذ می‌کند. جلوگیری از افت سطح، محافظت از محدثات و ساختمان‌ها با اقدامات ویژه مهندسی قابل انجام است که می‌توان خطرات فرونشست را به حداقل رساند.

> راهکارهایی که برای کنترل خطر فرونشست زمین وجود دارد یکی در رابطه با جلوگیری از افت سطح آب‌های زیرزمینی، مصرف بهینه آب‌ها و مسدود کردن کامل چاه‌های غیرمجاز است

هنر و هنرمند؛ مؤثرترین راهبرد جذب گردشگر در بام ایران

یادداشت

محبوبه کاظمی‌دولابی
فعال گردشگری

«گردشگری هنری»، در استان چهارمحال‌وبختیاری (بام ایران) می‌تواند به عنوان یک راهبرد مؤثر در جذب گردشگران عمل کند. یکی از جنبه‌های توسعه گردشگری هنری، دیدار با هنرمندانی است که در مقصد گردشگری فعال هستند. برای مثال در شهر کوچکی مانند ونیز هر دو سال یک‌بار رویداد هنرهای تجسمی تحت عنوان دوسالانه ونیز برگزار می‌شود. این مراسم عموماً طی ۴ تا ۶ ماه برگزار و به واسطه نمایشگاهی که برپا می‌شود بلیت‌فروشی اتفاق می‌افتد. در همان بازه زمانی کوتاه بیش از ۴ میلیون گردشگر برای دیدن آثار دوسالانه ونیز به این شهر سفر می‌کنند. این گردشگران قصد دارند هنرمندان را از نزدیک ببینند، با آنها عکس بگیرند و به نظاره چیدمانی بنشینند که اجرا شده است.

حضور این تعداد گردشگر به واسطه یک رویداد هنری می‌تواند رونق مراکز اقامتی، افزایش فروش صنایع دستی، رشد فعالیت رستوران‌ها، مراکز خرید و... را به همراه داشته باشد. در همان بازه زمانی شیشه‌های رنگی و صنایع دستی معروف ونیز بیشترین فروش را دارد که می‌توان چنین پلنی را نیز برای چهارمحال‌وبختیاری اجرایی کرد .

در کشورهای خارجی یک هتل با برنامه‌ریزی یک کنسرت، تعداد زیادی گردشگر جذب می‌کند و حتی در زمان کم بودن مسافر اتاق‌های خود را مملو از مسافر می‌کند .

برای تحقق گردشگری هنری باید تأمین مالی اتفاق بیفتد و درصدد جذب سرمایه‌گذار برآییم. بازاریابی و تبلیغات از درجه اهمیت بالایی برخوردار است. یکی از مهم‌ترین مسائلی که استان چهارمحال‌وبختیاری به آن نیاز دارد تعریف کارگروه رسانه است. هر اندازه برنامه‌ریزی‌هایمان دقیق باشد و ارکان را درست پیش ببریم اما اطلاع‌رسانی و تبلیغات درست نداشته باشیم، نمی‌توانیم در جذب مخاطب خوب عمل کنیم. این دو، بال‌های رسیدن به هدف هستند. فعال‌سازی یک نشریه تخصصی برای استان و درج اطلاعات و تولید محتوا می‌تواند راهکاری برای تحقق این هدف باشد. همچنین استفاده از رسانه‌ها و شبکه‌های اجتماعی و معرفی جاذبه‌ها، ایجاد رویدادها و معرفی آن در رسانه‌ها می‌تواند راه را برای تحقق اهداف هموار سازد. با توجه به وجود تعداد زیادی روستای جذاب در این استان، می‌توان از این ظرفیت برای تبدیل این مقاصد به روستاهای جاذبه هنری بهره جست. یکی از مهم‌ترین نکات در توسعه گردشگری هنری، برندسازی در مقاصد است. اگر در یک روستا «نمد»، «حجاری»، «خاتم» و... از اهمیت بالایی برخوردار است می‌تواند تبدیل به نمادی برای تحقق گردشگری هنری در آن مقصد و حتی در المان‌های بزرگ در مبادی ورودی نصب شود. حضور هنرمندان خاص و مشهور علاقه‌مندان را به آن مقصد می‌کشاند. هنر، هنرمند و آثار هنری سه موضوعی هستند که می‌توان از آن برای توسعه گردشگری هنری استان استفاده کرد.

ایجاد اقامتگاه‌های هنری هم می‌تواند تبدیل به مقصد شود. اینکه صرفاً در یک مقصد هتل یا اقامتگاه بسازیم کافی نیست، بلکه باید اقامتگاهی بسازیم که معماری و نمادهای به کار گرفته شده در آن تبدیل به جاذبه شود. همچنین ایجاد امکان اقامت هنری به هنرمندان هم تأثیرگذار است، به این معنا که می‌توان با دعوت از هنرمندان بخش‌های متفاوت مثلاً نقاشان، درصدد ثبت و ضبط تصاویر طبیعت منطقه برآمد. خلق آثار هنری از طبیعت و جغرافیای یک منطقه و نمایش آن در رویدادهای مختلف در معرفی آن مقصد تأثیرگذار است.

سالن‌های هنری نیز می‌توانند فعال شوند و این در حالی است که یکی از کمبودهای استان چهارمحال‌وبختیاری، سالن‌های هنری است. احداث پارک‌های هنری، استفاده از هنرمندان مجسمه ساز برای ساخت المان‌های هنری و به‌کارگیری آن در سطح شهر و روستا و فضاسازی هنری می‌تواند یک راهکار دیگر باشد. خرده‌فرهنگ‌های منطقه نیز در جذب گردشگر مؤثر هستند. همچنین اتاق‌های بازرگانی در استان‌ها و شهرستان‌ها می‌توانند در حوزه معرفی و ارائه بسته‌های سرمایه‌گذاری در حوزه گردشگری فعال باشند و تحقق آن را تسریع بخشند. برگزاری همایش‌های معرفی فرصت‌های سرمایه‌گذاری را پیشنهاد می‌کنم که می‌تواند بسته‌های گردشگری هنری را معرفی کند. جامعه هنری یکی از جوامع پرمخاطب است و نسبت به سایر بخش‌های گردشگری هزینه بیشتری را در مقصد صرف می‌کنند و به قول معروف پرخرج‌تر هستند.

> اگر در یک روستا «نمد»، «حجاری»، «خاتم» و... از اهمیت بالایی برخوردار است می‌تواند تبدیل به نمادی برای تحقق گردشگری هنری در آن مقصد و حتی در المان‌های بزرگ در مبادی ورودی نصب شود

صدور پروانه شکار به دلیل وجود اسلحه‌های مجاز

زیست بوم/ صدور ۱۸۵ پروانه شکار برای هفت شهر کشور به انتقاد فعالان حوزه محیط زیست و حامیان حیات‌وحش منجر شده است. معاون محیط زیست طبیعی و تنوع زیستی سازمان حفاظت محیط زیست در گفت‌وگو با ایرنا دلیل صدور پروانه‌ها را وجود تعداد زیادی اسلحه مجاز در دست مردم، پرداخت سهمیه فشنگ از دستگاه‌های ذیربط و درخواست مکرر شکارچیان مجاز اعلام می‌کند. به گفته او عدم صدور پروانه شکار باعث افزایش شکار غیرمجاز توسط اسلحه‌های مجاز می‌شود.

حسن اکبری می‌گوید: امسال بعد از سه سال توقف، ۱۱۳ پروانه شکار کل و بز، قوچ و میش برای مناطق قرق و ۷۲ پروانه برای مناطق حفاظت‌شده در استان‌های فارس، یزد، خراسان شمالی، خراسان جنوبی، تهران، قزوین و مرکزی صادر شده است، البته تمام این پروانه‌ها بعد از انجام سرشماری و مشخص شدن جمعیت حیات‌وحش در آن مناطق صادر می‌شود.

او یکی از علل صدور پروانه‌های شکار را مهاجرت گونه به مناطق دیگر به دلیل افزایش جمعیت آنها اعلام می‌کند و می‌گوید: به طور مرتب از شکارچیان مجاز، درخواست دریافت می‌کنیم و باید تا حدودی هم پاسخگوی کسانی که می‌خواهند قانونی شکار کنند، باشیم.

به گفته او شکارچی مجاز، در یک بازه زمانی سه روزه، می‌تواند وارد شکارگاه شود. در تمام مدتی که شکارچی در شکارگاه است، محیطبانی او را همراهی می‌کند. باید شرایطی را که در پروانه قید شده، رعایت کند یعنی قبل از طلوع و بعد از غروب آفتاب تیراندازی ممنوع است. در هر مرحله‌ای از کمین نمی‌تواند بیشتر از سه تیر شلیک کند. اگر حیوانی زخمی شد دیگر اجازه تیراندازی به حیوان دیگری را ندارد و فقط باید همان حیوان زخمی را تعقیب کند. همچنین سن بالای ۹ سال را باید شکار کند.

عکس: ایرنا

خبر در خبر

مهر مهدی دادار، محیطبان میانکاله و قهرمان تالاب گفت: اداره کل محیط زیست استان مازندران امسال با یک ابتکار عملی آبراهه‌های موجود در روستاهای مشرف به تالاب میانکاله را به سمت این تالاب هدایت کرد و از این طریق نه تنها سطح آب در تالاب میانکاله حفظ شد بلکه به میزان بیشتری نسبت به سال گذشته رسید.

ایران محمد جهانشاهی معاون دفتر گردشگری داخلی کشور در شبکه ایکس نوشت: صندوق سرمایه‌گذاری عربستان(**PIF**) با ۵۰ سال قدمت و با رقمی نزدیک به ۹۰۰ میلیارد دلار ذخیره، یکی از بزرگترین صندوق‌های دولتی جهان است. چشم‌انداز ۲۰۳۰ عربستان، میزبانی از حداقل ۷۰ میلیون گردشگر است؛ صنعتی که بیش از ۸۰۰ میلیارد دلار جذب سرمایه را هدفگذاری کرده و تحت حمایت این نهاد قرار دارد.

میراث آریا مریم جلالی دهکردی، معاون صنایع‌دستی کشور گفت: صنایع‌دستی قبلاً رویکرد فرهنگی، تزیینی و ویترینی داشت، در حالی اکنون صنایع‌دستی در اقتصاد مقاومتی دیده می‌شود.

ایلنا نورالله مرادی، معاون آموزش و مشارکت‌های مردمی سازمان حفاظت محیط‌زیست از تأیید ثبت یک روز با عنوان «روز ملی جنگل و کوهستان» در متن تقویم رسمی کشور خبر داد.

ایرنا رضا زمانی مدیر مرکز کنوانسیون رامسر در مرکز و غرب آسیا گفت: در آستانه روز جهانی تالاب‌ها (۱۳ بهمن ماه)، اولین اپیزود از مجموعه پادکست «رادیو تالاب» با معرفی «تالاب بین‌المللی انزلی» منتشر شد.

ایلنا یحیی نقی‌زاده، مدیرکل نظارت و ارزیابی خدمات گردشگری گفت: تهران، مازندران و خراسان رضوی در صدر پرشکایت‌ترین استان‌های کشور در حوزه گردشگری قرار دارند.

مهر رحمان پورحسین، رئیس حفاظت از محیط زیست رودسر با اشاره به اینکه مستندی برای صحت کشتار سگ‌ها در پارک این شهر وجود ندارد، گفت: برای یافتن متهم یا متهمان این موضوع همچنان در حال تحقیق هستیم.

ایسنا عبدالرضا کاوند، معاون تحقیقات و کنترل گواهی نهال سازمان تحقیقات و ترویج و آموزش جهاد کشاورزی با هشدار درباره خرید نهال در فضای مجازی گفت: در تهیه نهال سفارش دهندگان و خریداران نهال توجه کافی را باید داشته باشند در فضای مجازی دنبال نهالستان‌های مجوزدار بگردند، ولی برای خرید نهال حتماً نهال را در نهالستان‌ها ببینند .

ایسنا حسین براتی، مدیرکل فرهنگ و ارشاد اسلامی قزوین گفت: ساختمان تاریخی سپهدار به نگارخانه تبدیل شد و برای برپایی نمایشگاه‌های هنری در اختیار اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی استان قرار گرفت.

ایرنا پژوهشی که ۱۸ ژانویه ۲۰۲۴ در سایت **Frontiers** منتشر شد، نشان می‌دهد صید ترال باعث انتشار سالانه ۳۷۰ میلیون تن دی اکسید کربن می‌شود. حدود نیمی از این توده در اقیانوس می‌ماند و آب را اسیدی می‌کند و نیم دیگر به اتمسفر وارد شده و گرمایش جهانی را تشدید می‌کند.

ایرنا احمد زالی، فعال محیط زیست و نماینده حقوقی انجمن محیط زیست شوش گفت: جمعی از فعالان محیط زیست خوزستان در اعتراض به اجرای طرح مالچ‌پاشی در استان، روز شنبه مقابل ساختمان اداره کل منابع طبیعی و آبخیزداری خوزستان تجمع کردند. در حال حاضر مالچ‌پاشی در غرب کرخه در حال انجام است و فعالان محیط زیست همواره نسبت به این اقدام معترض بوده‌اند.